

Ametnikueetika nõukogu poolt heaks kiidetud 2.5.2018 koosolekul ja täiendatud 5.11.2020, 1.02.2024, 3.10.2024, 1.04.2025 ning 13.6. koosolekutel

TEENISTUSÜLESANNETE TÄITMISEGA SEOTUD KINGITUSTE JA SOODUSTUSTE HEA TAVA

1. Hea tava eesmärk

Hea tava eesmärgiks on anda juhiseid õiguspäraseks ja eetiliseks käitumiseks olukorras, kus ametnikule pakutakse kingitust või soodustust. Teenistusülesannete täitmisega seotud kingituste või soodustuste vastu võtmine ametnike poolt ei ole üldjuhul soovitatav, kuid teatud olukordades siiski aktsepteeritav.

Heas tavas kasutatakse kingituste ja muude võimalike hüvede kirjeldamisel ühest mõistet „soodustus“, mida kasutab ka [korruptsioonivastane seadus \(KVS\)](#). Soodustuse all peetakse silmas mistahes vormis võimalikku kasusaamist. See on igasugune varaline ja mittevaraline tulu, kasu ja kokkuvõid, sealhulgas selline tulu või kokkuvõid, mida ei ole võimalik rahaliselt hinnata. Soodustus võib väljenduda ka osutatud teenetes või pakutavates teenustes. Soodustusena käsitletakse käesolevas tavas ka ürituste kutseid nii siseriiklike kui välisriigi organisatsioonide ja asutuste poolt.

Hea tava keskendub kingituste ja soodustuste vastu võtmisele teenistusülesannete täitmisega seotud olukordades ega käsitle üldjuhul neid olukordi, kus kingituste ja soodustuste andmine toimub väljaspool teenistussuhteid. Hea tava fookuses on kingituste ja soodustuste vastuvõtmisega seonduv, andes juhiseid soodustuste hindamiseks, soodustustest keeldumiseks ja teavitamiseks ning soovitusi juhtidele ja asutustele.

KVS reguleerib ametikohustustega seostatavate ja korruptiivse tuluna käsitletavaid soodustusi. Hea tava ei reguleeri seadusega kehtestatud piirangute järgimist ega rikkumisega kaasnevat sanktsiooni ning seda ei viida ellu õigusakti sunnijõuga.

Asutuse tasandil on käesolevast heast tavast lähtudes soovitatav oma tegevuse eripära ja tegevuspraktikat arvestavad kingituste ja soodustustega seonduvad põhimõtted kokku leppida ja avalikustada. Heast tavast on soovitatav juhendada lisaks ametnikele ka asutuste

töötajatel. Rahvusvahelises suhtlemises (eriti aga diplomaatias) tuleb kingituste ja soodustuste puhul arvestada ka rahvusvaheliste viisakusnormide ja kultuuriliste eripäradega.

Hea tava üheks peamiseks eesmärgiks on [ametniku eetikakoodeksis](#) viidatud usaldusvääruse, seaduslikkuse, avatuse ja eelkõige erapooletuse põhimõtete selgitamine olukordades, mis on seotud ametnikele teenistusülesannete täitmisel tehtavate soodustustega. Sellega luuakse raamistik tavapärase viisakusavalduse ja korruptiivse tulu eristamiseks ning aidatakse sisustada mõistet „tavapärane viisakusavaldus“ (lubatud soodustus), mis on kohane Eesti avalikus teenistuses. Näidisjuhtumid koos ametnikueetika nõukogu soovitustega on koondatud hea tava lõppu.

2. Õiguslikud alused

Avaliku teenistuse seaduse (ATS) § 12 lg 5 p 1 kohaselt on ametnikueetika nõukogu üheks ülesandeks selgituste andmine eetikakoodeksi rakendamiseks.

Sama seadus paneb ametnikule kohustuse täita teenistusülesandeid erapooletult, ausalt, asjatundlikult ja hoolikalt. Erapooletus on muuhulgas hea ametniku üheks olulisimaks põhiväärtuseks, mida rõhutab ka ametniku eetikakoodeks. Ametnikul tuleb vältida soodustusi, mis seavad tema erapooletuse kasvõi näiliselt küsitavuse alla.

Avaliku teenistuse seaduses on ka ette nähtud, et ametnikule hüvitatakse teenistusülesannete täitmiseks vajalikud kulud (§ 47), samuti peab ametiasutus kavandama eelarvesse vajalikud koolituskulud (§ 31) ja hüvitama lähetuskulud (§ 44).

3. Soodustuse hindamine

Kliendid, koostööpartnerid ja teised asutused võivad teha või pakkuda ametnikele ja asutustele soodustusi. See võib luua olukorra, kus soodustuse vastuvõtmine seab kahtluse alla ametniku tegevuse erapooletuse ja seaduslikkuse või osutub koguni õigusvastaseks.

Olenemata sellest, kas soodustus on mõeldud ametnikule või asutusele, teeb esmase otsuse soodustuse vastu võtmisel või sellest keeldumisel ametnik. Eetiliseks käitumiseks on ametnikul vaja oskust ja teadmist eristamiseks tavapärasest viisakusavaldusest võimalikust

korruptiivsest soodustusest. Seega on soodustuse lubatavuse hindamisel oluline hindamise vajalikkuse teadvustamine ning teadlikkus soodustuse vastu võtmisega kaasneva võivatest ohtudest ja tagajärgedest.

Enne soodustuse vastuvõtmist tuleb ametnikul selgitada, kas soodustuse pakkuja on asutuse potentsiaalne lepingupartner, järelevalvealune või seotud asutuse või ametniku poolt tehtava või tehtud otsuse või toiminguga. Neil juhtudel on eetikanormidega vastuollu minek tõenäolisem ja soodustuse vastuvõtmise riske tuleb eelnevalt väga hoolikalt kaaluda.

KVS paneb ametiisikule kohustuse keelduda korruptiivsest soodustusest ning toob välja, et korruptiivseks ei loeta soodustust, mis ei ole seostatav ametikohustusega või mida saab üheselt mõista tavapärase viisakusavaldusena.

3.1 Ametnik keeldub ametikohustustega seotud soodustustest, mis on:

- 3.1.1 mõeldud mõjutamisena (sh näiliselt);
- 3.1.2 eksklusiivsed (vt näited 1 ja 3);
- 3.1.3 pakutud järelevalve situatsioonis või seotud tema tehtava või tehtud otsuse või toiminguga (vt näide 2);
- 3.1.4 keelatud kutse-eetika, asutuse sisekorra või muude reeglitega (vt näide nr 4).

3.2 Ametikohustustega mitte seostatavateks soodustusteks saab pidada:

- 3.2.1 pere- ja sõprade ringis tehtavaid kingitusi;
- 3.2.2 sünni- vm tähtpäeva kingitusi tööandjalt (vt näide nr 11) ja/või kolleegidelt;
- 3.2.3 kõikidele klientidele kättesaadavaid ostu- vm soodustusi, sh selliseid, mis ei ole seotud ametikohustustega, aga on edastatud läbi tööandja (vt näide nr 17).

Ametikohustustega mitte seostatavate soodustuste määramisel tuleb väga hoolikalt läbi kaaluda kõik konkreetse juhtumi faktid ja asjaolud. Näiteks võib sõber või tuttav olla samal ajal ka kolleeg või lepingupartner ning eristada tuleb tööalast ja eraelulist suhtlust. Samuti tuleb tööandja või kolleegide poolt tehtud kingituste puhul välistada koostööpartneri poolne mõjutamise võimalus.

3.3 Tavapäraseks viisakusavalduseks saab pidada:

- 3.3.1 meenet konverentsil, koolitusel, seminaril ettekande tegemise eest;
- 3.3.2 tähtpäevade (nt jõulude) puhul tehtavaid viisakuskingitusi (näiteks kruus, sall, lips, kommikarp, foto) mõnelt teiselt avaliku sektori asutuselt või koostööpartnerilt;

3.3.3 kliendi toodud sümbolseid kingitusi (näiteks lilli või komme).

3.4 Soovitatav on kasutada alljärgnevaid kontrollküsimusi kui eeltoodu abil soodustuse lubatavust määrata ei õnnestunud. Küsimused juhivad tähelepanu võimalikele ohukohtadele ja aitavad muuhulgas ennetada eetilisel taunitavate soodustuste vastuvõtmist:

3.4.1 Kas soodustus muudab mingit otsust, annab võimaluse otsuse mõjutamiseks või põhjuse nii arvata?

3.4.2 Kas see on tasu millegi eest (ületades tavapärast viisakusavaldust) või annab põhjuse nii arvata?

3.4.3 Kas soodustuse saaja võib end edaspidi kellegi ees kohuslasena tunda?

3.4.4 Kas soodustuse saaja on eelnevalt soodustusele vihjanud või seda otse küsinud?

3.4.5 Kas soodustuse tegemine on muutunud korduvaks?

3.4.6 Kas juhtumi võimalik meediakajastus võib kahjustada organisatsiooni mainet?

3.4.7 Kas tööalane koostööpartner või kolmas isik on tööga seotud kingituse saatnud ametniku kodusele aadressile või edastanud kolmanda isiku kaudu (peamiselt eesmärgiga varjata isiklikku kontakti)?

3.4.8 Kas reisi, majutuse või külastuse eest soovib maksta tööalane koostööpartner?

Kui vastasid mõnele küsimusele *jaatavalt*, siis võib see olla ohumärgiks ja olukorda tuleb põhjalikumalt analüüsida enne soodustuse vastuvõtmist. Samas tuleb silmas pidada, et ka mõnele küsimusele jaatava vastuse korral võib olla tegemist erijuhuga, kus soodustuse vastuvõtmine on siiski lubatav (näiteks esindusfunktsiooni täitmisega seotud tööalase partneri poolt tasutud reis või külastus). Alati tuleb aga tähelepanu pöörata sellele, et soodustuse vastuvõtmine oleks läbipaistev, näiteks võib asutuse sisekommunikatsiooni põhimõtetes ette näha reisi eest maksja avalikustamise asutuse veebis vmt.

Alkoholi ei saa käsitleda tavapärase viisakusavaldusena ning alkoholi vastuvõtmine tavapärasel töölases suhtluses ei ole üldjuhul aktsepteeritav. Avaliku raha eest alkoholi ostmisest ning kinkimisest tuleks avaliku teenistuse asutustel samuti pigem hoiduda.

Siinjuures peavad jääma diplomaatilisele suhtlusele kehtivad erandid, kus kingituste vastuvõtmisest keeldumine ei ole alati võimalik ega ka korrektne.

Heas tavas on teadlikult välditud lubatavale soodustusele hinna või selle vahemiku määramist, kuna see võib osutada kunstlikuks ning ametnikku eksitada, luues mulje seatud piirist. Ka väheväärtuslikust soodustusest, mis on mõistetav tavapärase viisakusavaldusena, tuleb ametnikul teatud juhtudel keelduda (näiteks siis, kui soodustuse

pakkumise ajendiks on püüd mõjutada). Soodustuse saamise algatus ei tohi kunagi tulla ametnikult endalt.

Kui leidsid, et tegemist on asutustele tehtavate soodustustega, siis tuleb toimida vastavalt asutuses kokkulepitule (vt näide nr 11). Tavapäraselt jäetakse need soodustused asutusse või võetakse tarbimisse, nt pildid riputatakse ühiskasutatavate ruumide seintele, meened eksponeeritakse vitriinis vms. Alati ei ole üheselt selge, kas soodustus on mõeldud asutusele, mõnele konkreetsele struktuuriüksusele või ametnikule (vt näide nr 6). Asutusele tehtud soodustusena saab käsitleda ka välisriikide delegatsioonide tehtud või ametlikel visiitidel saadud kingitusi nt dekoratiivtaldrik, maal, raamat vms. Arvestada tuleb ka asjaoluga, et sageli antakse asutustele mõeldud kingitused üle asutuse juhile või mõnele teisele esindajale. Välistatud ei ole ka olukorrad, kus viisakuskingitus tehaksegi personaalselt isikule, mitte asutusele.

Soodustuste vastu võtmisel kehtivad siiski antud tava mõttes ühtsed põhimõtted, sõltumata sellest, kas see on mõeldud ametnikule või asutusele. Alati on abi sellest, kui juhtumid asutuse siseselt läbi arutada ja kujundada ühtne praktika, lähtudes ka käesolevas tavas olevatest põhimõtetest.

Olukorras, kus ettevõtte teeb allahindluse/pakkumise ametiasutuse kõigile teenistujatele või mõnele kindlale teenistujate grupile (vt näide nr 17), tuleb asutusel enne soodustuse levitamist läbi mõelda, mis on sellise soodustuse tegemise eesmärk. Kui asutus ise levitab (saadab info e-kirjaga laiali, paneb infotahvli, veebilehele vms.) tehtud pakkumist, siis tuleb soodustuse lubatavust ka ametnikul enne selle kasutamist hinnata eelkõige oma konkreetsetest ametiülesannetest lähtuvalt.

4. Üritustel osalemine, välislähetus ning nendega kaasnevad soodustused

Praktikas tuleb ette olukordi, kus seoses teenistuskohustuste täitmisega kutsuvad asutused, kliendid, koostööpartnerid või muud isikud ametnikku mõnele üritusele (uue hoone avamine, lõuna, koolitus, kontsert, etendus vms). Ürituse kutse vastuvõtmine ja sellel osalemine võib sisaldada endas mitmeid eetilisi küsitavusi ja seda eelkõige juhtudel, kui ürituse eest tasub kutsuja, mitte tööandja.

Nii ametnikul endal kui juhtidel on vaja otsustamiseks infot, millistel üritusel ja millistel tingimustel osaletakse. Ürituse toimumise ajal ja olukorras, kus näiteks vahetu juhiga konsulteerimise võimalus puudub, tuleb ametnikul endal otsustada, kas soodustus on

lubatud või mitte. Hoolikalt tuleb läbi kaaluda osalemine üritustel, mis kannavad peamiselt meelelahutuslikku eesmärki.

Soodustus võib olla ka kutse osaleda üritusel, näiteks ametnikule saadetud tasuta piletid kultuuriüritustele, konverentsidele või koolitustele. Tööülesannete täitmisega mitteseotud hüvede puhul on tegemist soodustusega, mida ametnik üldjuhul vastu ei võta. Pileti või kutse vastuvõtmisel tuleb hinnata, kas ametnik täidab üritusel osaledes tööülesandeid, sh esindab ametlikult oma asutust. Põhjendatud on osalemine üritusel, kus ametnik täidab ametiülesandeid. Näiteks võib kultuuriministeeriumi ametnik olla kutsutud teatrietendusele, kus ta annab ministeeriumi nimel üle tänukirja. Samuti võib ametnik mõne asutuse nõukogu liikmena osaleda näiteks ka selle juubeliüritusel.

Oluline on kaaluda pakutava soodustuse eesmärki, pakkumise asjaolusid ja väärtust. Kui ametnik võidab tarbijamängus kontserdipiletid sarnastel tingimustel teiste osalejatega, võib neid kasutada. Kui aga kontserdipiletid saadakse tänu oma ametikohale, tuleks need tagasi saata.

Kui tegemist on ametiülesannete täitmiseks vajaliku konverentsi, etenduse, koolituse vm üritusega, katab kulud tööandja. Tasub arvestada ka sellega, et valitsussektori asutuste poolt korraldatavatel üritustel on eetikanormidega vastuollu minemise võimalus väiksem kui eraettevõtete puhul. Seega tuleb ürituse kutse vastuvõtmisel pöörata tähelepanu ka sellele, kes on kutsuja ning vastavalt sellele riske hinnata. Ürituse kutse vastuvõtmine peab lähtuma vajadusest, mitte võimalusest.

Enne üritusel osalemist tuleb:

- 4.1 hinnata, kas osalemine on lähtuvalt asutuse eesmärkidest ja tegevusest ning ametniku teenistusülesannete täitmisest ja isiku ametipositsioonist kohane, vajalik ja eesmärgipärane Kui ürituse eesmärk on ebaselge, siis on soovitatav kutset pigem mitte vastu võtta;
- 4.2 hinnata ürituse toimumise kohta ja kutsuja võimalikku eesmärki (eriti, kui kutsuja soovib tasuda kõik osalemisega seotud kulud);
- 4.3 võimalusel välja selgitada, kas ja milliseid muid soodustusi üritusega kaasneb ja arutada vajadusel need eelnevalt vahetu juhiga läbi.

Ametilähetustel esindab ametnik ametiasutust ja lähetusega kaasnevad kulud tasub tööandja või rahvusvaheline organisatsioon. Ametniku välislähetusse saatmisel tuleb lisaks lähetuse eesmärgile arvestada ka ametiasutuse vahendite heaperemeheliku ja sihipärase kasutamise

Üritusel osalemine on soovitatav asutuses läbi arutada ja avalikustada. See aitab välistada võimalust, et ürituse eesmärki ja kasutegurit võidakse valesti hinnata. Eetilisi vastuolusid võib esineda ka välislähetuse korral, kus ametnik ise soovib enne ametlikku välislähetuse algust ürituse toimumise kohta minna või sealt hiljem naasta (vt näide nr 7).

Ametniku sellises erisoovis lähetuse puhul tuleb selles esmalt kokku leppida lähetusse saatva juhiga. Samuti on soovitatav lähtuda järgmistest põhimõtetest:

- 4.3.1. ametnik teavitab asutust oma soovist enne välislähetuse taotluse koostamist;
- 4.3.2. ametnik tasub ise kõik täiendavad kulud, mis on sellega seotud (nt täiendav ööbimine, kindlustus, kallim pilet jm);
- 4.3.3. ametniku lähetusest naasmise korral tööandja poolt vormistatud lähetuse aja sees tasub tagasisõidupileti eest tööandja.

Kui ametnik jääb lähetusel olles puhkusele, siis tuleb puhkuse või puhkepäeva puhul ametnikul tagasisõidupilet üldjuhul ise tasuda.

Töölaste lennuboonuspunktide ja tööandja poolt kaetava reisikindlustuse kasutamise põhimõtted on samuti soovitatav kokku leppida asutuse tasandil. Seejuures soovitame arvestada ametnikueetika nõukogu vastava [seisukohaga](#) ning seal toodud kontrollküsimustega.

Võimalikele eetilistele vastuoludele tuleb tähelepanu pöörata ka näiteks siis, kui avalikud teenistujad osalevad ettevõtete kulul tutvumisreisidel, ekskursioonidel vm üritustel. Kui konkreetne tegevus või suhtlus (sh ekskursioon vmt.) on vajalik avalike ülesannete täitmiseks, peab kulude eest tasuma riigi või kohaliku omavalitsuse asutus. Kui osalemine ei ole selgelt seotud riigi huviga või avaliku hüvega (näiteks selle tulemusena paraneb kohaliku kogukonna heaolu või teenused), siis võiks sellest pigem loobuda.

5. Keeldumine ja teavitamine

Kui soodustuse vastuvõtmine ei ole kooskõlas ametnikueetikaga (käesolevas tavas p 3.1.), siis tuleb selle vastuvõtmisest keelduda. Keeldumine peab olema viisakas ja sisaldama põhjendust. Vajadusel võib asutus nõuda, et ametnik teavitaks asutust ka keeldunud soodustusest.

Kui keeldumine ei olnud võimalik või vastuolu ametnikueetikaga ilmnes hiljem, siis tuleb see viivitusega tagasi saata või oma asutusele või ametisse nimetamise õigusega isikule üle anda. Kui soodustuse üleandmine ei ole võimalik, peab ametiisik selle asemel asutusele tasuma soodustuse turuväärtuse¹.

Kui ametnik hindas ametikohustusega seostatava soodustuse lubatavaks ning võttis selle vastu, siis tuleb sellest asutust teavitada. Teavitamise viisi ja vormi otsustab asutus (vt ka käesoleva tava p.6 toodud soovitusi). Nt tavapärase viisakusavalduse (nimetatud punktis 3.3) korral eelistatakse teoga teavitamist, näiteks lilled pannakse vaasi (vt ka näited nr 11 ja 13). Tööandjat ei teavitata üldjuhul ametikohustustega mitte seostatava soodustuse saamisest (näiteks punktis 3.2.3 nimetatud soodustus).

Ametnikul on õigus soodustuse vastuvõtmisest viisakalt keelduda, kui ta konkreetset olukorda ja asjaolusid hinnates seda käitumisvarianti ise õigeimaks peab (sh kui ta ei ole ei ole veendunud, kas soodustus on lubatud või mitte).

Kui ametniku või asutuse hinnangul kingituse või soodustuse pakkumine viitab selgelt ebaseaduslikule tegevusele, siis on mõttekas pöörduda õiguskaitseasutuste poole. Vt näiteks Politsei- ja piirivalveameti koostatud käitumisjuhiseid korruptsiooniohu vähendamiseks <https://www.politsei.ee/et/kaeitumisjuhised> (käitumisjuhised ametnikule).

6. Soovitused juhtidele ja organisatsioonidele

KVS paneb asutusele kohustuse tagada ametiisiku korruptsiooni ennetamise alane teadlikkus ja kontrollida kohustustest kinnipidamist. Heas tavas välja toodud soovitused aitavad kaasa nende kohustuste täitmisele.

Asutusel on soovitatav hoolikalt läbi mõelda konkreetses organisatsioonis enam esinevad soodustuste saamise ning andmise olukorrad ning vajadusel kehtestada reeglid, millised soodustused on lubatud ja millised mitte. Ulatuslikum piiramine on vajalik asutustes, kus

¹ Turuväärtuse määramise aluseks võib olla näiteks lühikese turu-uuringu tegemine või muu asutuses kokku lepitud praktika.

riskid ametnike mõjutamiseks on suuremad (nt järelevalveasutused). Oluline on läbi mõelda ja kehtestada reeglid ka sellele, kuidas ja kellele asutus ise kingitusi teeb. Asutuse eripärast lähtuvate juhtumite kaardistamine ja nende ühine analüüsimine seminaridel või kasutamine sisekoolitustel on siin kindlasti abiks.

Teadlikkuse tõstmisele ja kontrolli tagamisele aitab kaasa, kui asutuses on olemas kokkulepped ja vastused järgnevatele küsimustele:

- 6.1. **Keda teavitatakse vastuvõetud soodustusest ja kellele antakse üle soodustus** (või kuidas muul moel tuleks soodustusega edasi käituda), kui selle keelatus ilmnes peale soodustuse vastuvõtmist või polnud seda võimalik kohe tagastada? Näiteks võib selleks olla vahetu juht, korruptsiooniennetuse või eetika valdkonda kureeriv ametnik, sisekontrolli ametnik vmt.
- 6.2. **Milline on teavitamise vorm?** (näiteks teoga, suuline, taas esitamist võimaldav või kirjalik). Teavitamine ei tohiks samas muutuda asutuse ega ametniku jaoks liigselt halduskoormavaks ega aeganõudvaks.
- 6.3. **Kas on olemas asutusesisesed suunised nii suuliseks kui kirjalikuks soodustusest keeldumiseks?** Vajadusel võib asutus välja töötada ühtse teksti keeldumise põhjustega, mida oleks lihtne kasutada. Samuti saab seda kasutada olukorras, kui soodustusest polnud võimalik kohe keelduda.
- 6.4. **Kas on kaardistatud soodustuste saamise ja andmisega seotud enamlevinud olukorrad ja käitumissoovitused?**
- 6.5. **Kas on kokku lepitud soodustuste turuväärtuse määramise põhimõtted?**

Tähelepanu võiks pöörata ka sellele, et asutuste kodulehtedel oleks olemas info kingituste ja soodustuste vastu võtmise põhimõtete kohta, millele saaks alati vajadusel viidata.

Vaata ka: „Kuidas toimida kingitustega?“

<http://www.korruptsioon.ee/et/huvidekonflikt/kingitused>

NÄIDISJUHTUMID:

Nr	Juhtum	Hinnang
----	--------	---------

1.	Taotluse esitaja saadab rahalisi toetusi jagavas komisjonis osalevale ametnikule jõulukaardi, mille vahel on kinkekaart kahele spaasse. Ametnik broneerib kaardi abil nädalavahetuse spaas endale ja oma abikaasale.	Ei ole eetikanormidega kooskõlas. Kinkekaardi kasutamine seab kahtluse alla ametniku erapooletuse ja tema käitumise seaduslikkuse. Otsuse tegemisel on abiks ka käesoleva tava punktis 3.4.1. toodud kontrollküsimused.
2.	Inspektor teostab ettevõttes järelevalvet. Pärast järelevalve toimingute lõpetamist kutsub ettevõtja ametniku kõrvalruumis serveeritud lõunasöögile. Inspektor võtab kutse vastu.	Ei ole eetikanormidega kooskõlas. Inspektori erapooletus satub kahtluse alla. Lõuna vastu võtmine võib mõjutada otsuse tegemist või vähemalt näiliselt tunduda mõjutamisena.
3.	Tööreise korraldav referent saab koostööpartnerilt kutse osaleda viiepäevasel reisil Istanbuli. Reisipaketti kuuluvad lennupiletid, majutus ja õhtusöögid, mille eest tasub reisibüroo. Reisiprogrammi raames tutvustatakse majutusvõimalusi. Referent võtab pakkumise vastu.	Ei ole eetikanormidega kooskõlas. Võib jääda mulje (näilisus), et antud pakkumine on tehtud tänu sellele, et koostööpartner osutus valituks. Kahtluse alla satub referendi erapooletus edasiste pakkumiste valimisel. Referendil võib tekkida „võlgu jäämise“ tunne. Kui asutus peab referendi osalemist sellisel reisil vajalikuks, tuleb asutusel endal reisiga seonduvad kulud tasuda.
4.	Kinnipeetav kingib valvurile jõuludeks vangla kauplusest ostetud šokolaadi. Valvur võtab šokolaadi vastu.	Ei ole eetikanormidega kooskõlas. Kuigi šokolaad on tavapärane viisakusavaldus, ei ole see lubatud järelevalve situatsioonis ega ka vanglas töötavatele ametnikele/teistele töötajatele üldisemalt.
5.	Ettevõtja kutsub muinsuskaitseobjektide restaureerimist nõustava ametniku lõunale, et arutada vana mõisa taastamist. Lõunasöögi eest tasub ettevõtja.	Pigem ei ole eetikanormidega kooskõlas. Teenistusülesannete täitmine lõunalauas on tavapärane ja kooskõlas hea ametniku väärtustega. Samas on seejuures korrektne, kui igaüks tasub oma arve ise.
6.	Koostööpartner saadab posti teel riiklike pühade ajal ühele ministeeriumi osakonnale (pakile on peale kirjutatud ministeeriumi nimetus ja kolme ametniku nimed) järgnevad kingitused: - pähklikorv ja 4 piletit kontserdile; Samasugused kingitused saadetakse ka teistele koostööpartneritele. Ametnikud tarbivad pähklid ja tordi ühiselt. Piletid kontserdile jäävad kasutamata.	Sisaldab nii eetikanormidega kooskõlas olevaid kui ka vastuolus olevaid soodustusi. Pähklikorv jõulude ajal on tavapärane viisakusavalduseks. Piletid kontserdile võivad tunduda mõjutamisena, mistõttu on soovitatav need tagastada. Piletite arv ei oma siinkohal tähtsust.

7.	Ametnik on saadetud lähetusse välisriiki ja ei naase sealt vahetult pärast lähetusürituse lõppu vaid jääb kohapeale veel puhkama. Üritus, kuhu ametnik lähetati lõppes neljapäeva õhtul, kuid ametnik naaseb esmaspäeval. Esmaspäevane lennupilet on odavam kui neljapäevane. Ametnikule on vormistatud lähetus neljapäevani ja puhkus reedest esmaspäevani. Puhkepäevade eest päevaraha ei maksta. Täiendava 4 öö eest hotellis tasub ametnik. Samuti tasub ametnik ise	Eetikanormidega kooskõlas. Ametnik peab kasutama ametiasutuse ning ametniku kasutusse antud vara ja vahendeid heaperemehelikult ja sihipäraselt. Need põhimõtted kehtivad ka välislähetusega kaasnevate kulude kohta. Antud juhul ei teki asutusele täiendavat kulu ning ametnik viibib välisriigis enda vaba aja arvelt. Samuti ei tasu asutus välisriigis viibitud
----	--	--

	tagasisõidupileti, sest tagasisõit toimub puhkuse ajal.	nädalavahetusel ega puhkusel tekkinud majutus- ega muude kulude eest. <i>Märkus: Eetikanormidega kooskõlas on ka olukord, kus asutus ise tasub tagasisõidupileti eest, kui see ei kujune kallimaks lähetuse lõppemise päeva piletihinnast.</i>
8.	Peale kooliõpilastele korraldatud ekskursiooni ministeeriumis kingiti selle läbiviinud ametnikule gümnaasiumi logoga kruus. Ametnik võtab kruusi vastu.	Eetikanormidega kooskõlas. Tegemist on tavapärase viisakusavaldusega. Mõjutamisohu ei ole.
9.	Ametnik osaleb ettekandega oma tööülesannetega seotud erialasel konverentsil. Konverentsi korraldaja soovib talle ettekande lõpus kinkida siidlipsu ja käsitsi maalitud kruusi. Ametnik otsustab kingitust mitte vastu võtta põhjendades viisakalt, et tegemist on tema igapäevase tööga.	Eetikanormidega kooskõlas. Ametnikul on õigus kingituse vastuvõtmisest keelduda, kui ta asjaolusid hinnates seda õigeks peab.
10.	Koostööpartner kutsub ministeeriumis töötava ametniku ettevõtte organiseeritud seminarile Tartus. Üritusel arutatakse valdkonna viimaseid arenguid, võimalusi koostööks ning tutvustatakse põhjalikumalt ettevõtte tegevust. Seminari osalustasu puudub. Transpordikulud kannab ministeerium ja lähetuskulud tasutakse tavapärasel korras ministeeriumi poolt. Ametnik osaleb üritusel.	Eetikanormidega kooskõlas. Hinnata tasub ka üritusega kaasnevaid muid võimalikke soodustusi.
11.	Aasta lõpus saadab koostööpartner ametiasutusele korvi jõulusuupistete ja alkoholivaba glögiga. Lähtudes asutuses välja kujunenud tavast pannakse kingitus kohvinurka ühiseks tarbimiseks.	Tegemist on tavapärase viisakusavaldusega. Lähtutakse välja kujunenud praktikast. Hindamisel tuleb siiski arvestada ka koostöö vormi ja ajastust.

12.	Tööandja kingib ametnikule juubeliks käimiskepid. Sarnane kingitus tehakse kõigile asutuse juubilaridele. Ametnik võtab kingituse vastu.	Eetikanormidega kooskõlas. Kingituse on teinud tööandja ise ja see on personaalne. Tegemist on asutuses praktiseeritava tavaga.
13.	Pensionär saab kohalikul omavalitsuselt toetust küttepuude soetamiseks. Peale küttepuude saamist, korjab ta oma aiast kimbu lilli ja viib need tänutäheks valla sotsiaaltöötajale. Valla töötaja võtab lilled vastu ja paneb need kabinetti vaasi.	Eetikanormidega kooskõlas. Lillede kinkimise näol on tegemist tavapärase viisakusavaldusega, kingituse rahaline väärtus on väike ning tegemist ei ole katsega ametnikku mõjutada.
14.	Ametnik osaleb jooksuvõistlustel asutuse meeskonna liikmena. Osalustasu maksab asutus. Kõigile jooksjatele on ette nähtud laevapiletid.	Eetikanormidega kooskõlas. Osaluskulude tasumine on seotud ametniku tervise edendamisega. Laevapiletid on kõigile osalejatele ühtemoodi kättesaadavad. Piletite eesmärgiks ei
	Ametnik kasutab laevapileteid isiklikuks otstarbeks.	ole ametniku mõjutamine. Ametnik oleks piletid saanud ka siis, kui ta oleks jooksul osalenud eraisikuna.
15.	Haigla kutsub ehituse toetustaotluse hindamisel osalenud ametnikku renoveeritud haigla avamisüritusele. Ametnik osaleb üritusel.	Eetikanormidega kooskõlas. Tegemist on tavapärase viisakusavaldusega. Kutse saamisest tuleb tööandjat teavitada.
16.	Valitsusasutus tellib kontoritarbeid. Jõulude eel saadab ettevõtte koos tellitud kaubaga (kauba hulka pakituna) asutusele karbi šokolaadi ja kaks kino kinkepiletit. Tellimuse avanud teenistuja leiab kontoritarvete hulgast ka šokolaadi ja kinkepiletid. Teenistuja jagab šokolaadi teiste teenistujatega. Kinkepiletitest teavitati asutuse juhti. Asutuse juht otsustas, et nii kinkepiletid kui ka šokolaadi väärtus tuleb ettevõttele tagastada.	Sisaldab nii eetikanormidega kooskõlas olevaid kui ka vastuolus olevaid soodustusi. Pühade eel asutusele kingitud šokolaadi saab üldjuhul pidada tavapäraseks viisakusavalduseks. Antud juhul hindas asutuse juht seda kui lubamatut soodustust, ametnik aga kui tavapärast viisakusavaldust. Samas kinkepiletite tagastamine on antud juhul korrektne käitumine.
17.	Jalgrattapood saadab asutusele pakkumise, et isikut tõendava dokumendi ettenäitamisel saavad kõik asutuse teenistujad enda tehtud ostult 20 % soodustust. Asutuses pannakse info teadete tahvlile ja saadetakse teenistujatele meilile. Osa teenistujaid kasutab soodustust. Samas on tegemist kõigile jalgrattapoe klientidele kohalduva soodustusega.	Eetikanormidega pigem kooskõlas. Soodustus on lubatav, kui ollakse veendunud, et see ei ole seotud ametikohustustega. Eetiliselt küsitavaks võib selle olukorra aga muuta asjaolu, kui näiteks teatud asutuses ametiseisundi/seda näitava dokumendi omajatele pakutakse soodustust, mis ei ole muudele klientidele kättesaadav. Samuti tuleb silmas pidada, et eetikanormidega vastuollu minek on tõenäolisem sellisel juhul, kui soodustuse saaja teostab ametialaselt järelevalvet soodustuse pakkuja üle.

18.	Asutuse koostööpartner kinkis igale IT arendusega seotud ametnikule vitamiinipurgi. Vitamiinipurgid olid mõeldud konkreetsetele ametnikele. Asutus tagastas vitamiinipurgid koos viisaka selgitusega ning viitega asutuses kokkulepitud reeglitele.	Eetikanormidega kooskõlas. Vitamiinipurkide tagastamine on asutuse sees kokku lepitud põhimõtete kohane ning nõnda seda ka põhjendatakse.
19.	Asutuse koostööpartner toob referendi juurde flaiereid, mille ettenäitamisel saab osaleda spordiklubi näidistreeningul tasuta. Flaiereid pannakse pääsla ukse juurde lauale, kus need on kõigile kättesaadavad. Osad töötajad kasutavad flaiereid.	Eetikanormidega kooskõlas. Tegemist on kõigile ühtemoodi kättesaadava soodustusega ja see ei ole seotud teenistuskohustustega. Ka siin tuleb silmas pidada, et eetikanormidega vastuollu minek on tõenäolisem sellisel juhul, kui soodustuse saaja teostab ametialaselt järelevalvet soodustuse pakkuja üle (nt. kui flaieri kasutajad on terviseameti järelevalve spetsialistid).

Enne lõpliku hinnangu kujundamist konkreetsele juhtumile (kas pakutav soodustus on lubatud) tuleb alati hinnata kõiki üksikjuhtumi asjaolusid, sest ka näiliselt sarnased juhtumid võivad olla erinevad ja nõuda erinevat hinnangut.